

Πέθανε ο πατέρας του συνδικαλισμού

Ο Ανδρέας Ζιαρτίδης

Λευκωσίας. Τότε οι κλητήρες του Γραφείου έκαμναν και όλες τις σκληρές δουλειές της επιχείρησης. Ώρες δουλειάς απεριόριστες (από τις 7 το πρωί για το άνοιγμα του Γραφείου του σκούπισμα και το ξεσκόνισμα μέχρι τις 8 και δυο φορές τη βδομάδα μέχρι τις 10 το βράδυ). Όλη μέρα δουλειά και το βράδυ μετά τις 9 παρακολουθούσε νυκτερινά μαθήματα αγγλικής γλώσσας. Πέρασε από τον πρώτο χρόνο τις επίσημες εξετάσεις Ordinary. Η εργατικότητα και η προθυμία του στη δουλειά προκαλεί τη συμπάθεια των εργοδότην του (Ζ. Ι. Ευθυμιάδης και Βαρλαάμ) που τον ενθαρρύνουν και του δίνουν την ευκαιρία επαγγελματικής ανέλιξης. Σε τρία χρόνια δεν είναι πια ο κλητήρας του γραφείου, αλλά ο υπάλληλος.

Η επαφή του με την εργασία και τον κόσμο της εργασίας μαζί με τις εργατικές συνθήκες εκείνης της εποχής (1935 - 1940) και το αίσθημα της πικρίας που του προκάλεσε η αναγκαστική διακοπή των γυμνασιακών του σπουδών συνέβαλαν στη διαμόρφωση του προοδευτικού, επαναστατικού και ταυτόχρονα ανθρώπινου χαρακτήρα του. Μελετώντας κάμνει την πρώτη επαφή του με τις ιδέες του εργατικού κινήματος. Το Μάρτη του 1937 παίρνει μέρος στην ιδρυτική συνέλευση του Συνδέσμου Ιδιωτικών Εργατούπαλλήλων, που σήμερα φέρει το όνομα Ένωση Εμπορικών

και Βιομηχανικών Εργατούπαλλήλων. Το Γενάρη του 1939 γίνεται μέλος της επιτροπής του Συνδέσμου. Το Νοέμβριο του 1941 πρωτοστατεί με άλλους πρωτοπόρους συνδικαλιστές στην οργάνωση και σύγκληση της Β' Παγκύπριας Συντεχνιακής Συνδιάσκεψης η οποία αποφασίζει και ιδρύει την Παγκύπρια Συντεχνιακή Επιτροπή (Π.Σ.Ε.). Εκλέγεται μέλος του Γενικού Συμβουλίου και της Γραμματείας της ΠΣΕ. Το 1942 εκλέγεται Γραμματέας του Επαρχιακού Τμήματος της ΠΣΕ στη Λευκωσία. Από τότε εγκατέλειψε την επαγγελματική του σταδιοδρομία σαν εργατούπαλληλος και έγινε επαγγελματίας συνδικαλιστής. Το 1943 με την κατάταξη στο στρατό του Γ.Γ. της ΠΣΕ Α. Φάντη, εκλέγεται Γ.Γ. της ΠΣΕ. Σ' αυτό το αξίωμα επανεξελέγη σ' όλα τα συνέδρια της ΠΣΕ, ΠΕΟ μέχρι το 1987 όταν ο ίδιος δεν απεδέχθη υποψηφιότητα. Τον διαδέχθηκε ο Π. Δίγκλης, αυτός δε με την επιμονή των συνεργατών του εξελέγη Πρόεδρος της Ομοσπονδίας.

Στο ΑΚΕΛ

Όλοι οι μεγάλοι αγώνες της κυπριακής εργατικής τάξης της περιόδου 1940-1990 φέρουν τη σφραγίδα του. Το ίδιο και όλες οι κατακτήσεις των εργαζόμενων. Το Δεκέμβρη του 1939 έγινε μέλος του παράνο-

μου τότε Κομμουνιστικού Κύπρου (Κ.Κ.Κ. 1941, με την ίδρυση του έγινε μέλος. Αναδείχθηκε μέλος της Κ.Ε. του ΑΚ

μέλος του Πολιτικού Γραφείου μέχρι την και τον για τους γνωστούς λόγους των διαφωνιών με την ηγεσία του Κόμματος.

Το 1945 πήρε μέρος στην Α' Παγκόσμια Συνεδρίαση στο Λονδίνο. Εκεί αποφασίστηκε η ίδρυση της Παγκόσμιας Συνδικαλιστικής Ομοσπονδίας (ΠΣΟ). Τον ίδιο χρόνο αναδείχθηκε μέλος του Γενικού Συμβουλίου της ΠΣΟ. Με τη δράση που έπαιξε μέσα στην Ομοσπονδία έγινε αργότερα στην ετήσια Διεθνή Συνδιάσκεψη Εργασίας (ΙΙ. 1960) εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής. Ήταν μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων συνεχώς 31 χρόνια. Το 1947 - 1948 ήταν μέλος της Διακυβερνητικής Συνέλευσης που συζήτησε ανεπιτυχώς συνταγματικό μέλλον της αποικίας της Κύπρου. Ήταν μέλος του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος από την ίδρυση του το 1948 μέχρι το 1990. Υπήρξε σαν μέλος του Συμβουλίου Διευθυντών Κέντρου Παραγωγικότητας. Όταν το Γενάρη του 1946 η ΠΣΕ εκπρύχθη από το Αποικιακό Δικαστήριο παράνομη για τη δράση της ενάντια στον αποικιοκρατικό και την Εθνική αποκατάσταση της Κύπρου, ο 2ος καταδικάστηκε σε 10μηνη φυλάκιση με άλλα στελέχη της οργάνωσης. Όταν το 1955 η Κυβέρνηση προέβη σε αθρόες συλλήψεις των στελεχών της Αριστεράς διέφυγε τη σύλληψη παρόλο ότι είχε εκδοθεί ένταλμα για τη σύλληψή του. Είχε φύγει δυο μέρες νωρίτερα για το εξωτερικό για συνδικαλιστική και πολιτική δουλειά. Απολύθηκε η επιστροφή του στην Κύπρο και έμεινε για 18 μήνες στην Αυστρία και το Λονδίνο. Το 1990 πρωτοστάτησε στην ίδρυση του ΑΔΗΣΟ, τη συνένωση ΚΕΔ - ΑΔΗΣΟΚ και τη δημιουργία Ενωμένων Δημοκρατών το Δεκέμβρη του 1996 έγινε μέλος του Πολιτικού Συμβουλίου του Κόμματος.

Θεωρείται ο πατέρας του συνδικαλισμού στην Κύπρο. Ανάλαβε όλες του τις δυνάμεις για βελτίωση του επιπέδου των εργαζομένων κυρίως στην περίοδο της Αποικιοκρατίας, όπου το ωράριο τους ήταν εξουθενωτικό. Αγώνιστηκε για την καθιέρωση της ΑΤΑ, του οκταώρου εργασίας και των κοινωνικών ασφαλίσεων. Τάχθηκε υπέρ των δικαιωμάτων των εργαζομένων από το βήμα της Βουλής, όπου υπηρέτησε το βουλευτικό αξίωμα πάνω από 30 χρόνια. Όσοι τον θυμούνται μιλούν για τον πράο και νηφάλιο χαρακτήρα του και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματά του. Από χθες ο Ανδρέας Ζιαρτίδης δεν είναι μαζί μας.

Γεννήθηκε στις 12 Μαΐου του 1919 στο τότε προάστιο της Λευκωσίας των Αγ. Ομολογητών. Οικογένεια φτωχή. Ο πατέρας υπηρέτησε σαν μάγειρας και τραπεζοκόμος σε διάφορα αγγλικά σπίτια μεταξύ των οποίων και στο Κυβερνείο.

Τους γονείς, τόσο τη μάνα όσο και τον πατέρα, διέκρινε ένα πάθος να μορφώνουν τα παιδιά τους. Ο Ανδρέας μπήκε στο Δημοτικό Σχολείο των Αγ. Ομολογητών κατά το σχολικό έτος 1924-1925. Ήταν ένα εφτατάξιο Δημοτικό. Μια αίθουσα με ένα δάσκαλο για καμιά ενεννηνταριά μαθητές. Ευτύχησε να έχει ένα δάσκαλο από τους άριστους εκείνης της εποχής, το Δήμο Στεφανίδη.

Αποφοίτησε από το Δημοτικό σαν ο άριστος όλων των 7 χρόνων πήρε το μεταλλίο για τον καλύτερο βαθμό και το βραβείο για την καλύτερη έκθεση ιδεών.

Άριστος

Μπήκε στην πρώτη τάξη του Παγκυπρίου Γυμνασίου κατά το σχολικό έτος 1931 - 1932. Στο Γυμνάσιο φοίτησε 4 μόνο χρόνια. Άριστος σε όλες τις τάξεις και αγαπητός τόσο στους συμμαθητές όσο και στους καθηγητές του. Η διακοπή των γυμνασιακών σπουδών που έγινε για λόγους οικονομικούς.

Το Σεπτέμβρη του 1935 πήρε δουλειά σαν κλητήρας (Office Boy) σε παραγγελιοδοχικό γραφείο της